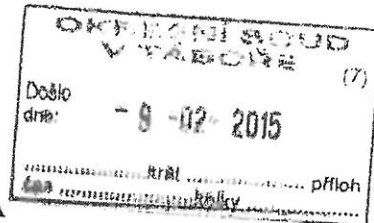


Číslo jednací: 15 Co 529/2011 - 761



ČESKÁ REPUBLIKA



ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře – rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy Mgr. Pavla Příbyla a soudkyň JUDr. Ivany Kosové a JUDr. Marcely Pechové v právní věci žalobkyně: J. J., nar. , bytem , zast. JUDr. Janou Švestkovou, advokátkou se sídlem Praha 5, Nad Zlíchovem 9, proti žalovanému: V. J., nar. , bytem , zast. JUDr. Ladislavem Novotným, advokátem se sídlem v Táboře, tř. 9. května 1282, o vypořádání společného jmění manželů, o odvolání obou účastníků proti rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 26.4.2011 č. j. 9 C 50/2007-604

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně se **m ě n í** takto:

1) Z věcí patřících do společného jmění manželů **se příkazují do vylučného vlastnictví žalobkyně**

- lednice Whirpool v hodnotě 2.700,- Kč, kulatý rozkládací stůl se čtyřmi židlemi v hodnotě 3.050,- Kč, mikrovlnná trouba v hodnotě 30,- Kč, sedací souprava čalouněná v hodnotě 1.800,- Kč, pračka Indesit v hodnotě 1.100,- Kč, sušička Whirpool v hodnotě 550,- Kč a křeslo proutěné v hodnotě 160,- Kč, **tedy movité věci v celkové hodnotě 9.390,- Kč,**

- klisna Lara v hodnotě 17.000,- Kč, klisna Libra v hodnotě 24.000,- Kč, hřebec Farao v hodnotě 30.000,- Kč a valach Nip v hodnotě 26.000,- Kč, **tedy koně v celkové hodnotě 97.000,- Kč,**

- zůstatky na účtu u UniCredit Bank Czech Republic a.s. č. účtu [REDACTED] ve výši 23.867,- Kč a na účtu u Českomoravské stavební spořitelny a.s. č. účtu [REDACTED] ve výši 120.110,- Kč, **tedy finanční prostředky v celkové výši 143.977,- Kč,**

tedy věci a hodnoty v celkové výši 250.367,- Kč.

2) Z věcí patřících do společného jmění manželů se **přikazují do výlučného vlastnictví žalovaného**

- kuchyňská linka v hodnotě 3.800,- Kč, police bílá v hodnotě 20,- Kč, police kovová v hodnotě 25,- Kč, elektrický sporák v hodnotě 260,- Kč, digestoř v hodnotě 60,- Kč rozkládací stůl bílý v hodnotě 660,- Kč, koberec v kuchyni v hodnotě 100,- Kč, lustr v kuchyni v hodnotě 300,- Kč, zářivka v kuchyni v hodnotě 40,- Kč, stolek konferenční v hodnotě 200,- Kč, krbová kamna rohová černá v hodnotě 7.400,- Kč, koberec barevný v hodnotě 350,- Kč, lustr skleněný v hodnotě 300,- Kč, sedačka v hodnotě 350,- Kč, velká šatní skříň v hodnotě 2.500,- Kč, koberec černý žíhaný v hodnotě 900,- Kč, lustr kovový v hodnotě 750,- Kč, koupelnová skříň v hodnotě 320,- Kč, koupelnové doplňky v hodnotě 150,- Kč, koš na prádlo bílý v hodnotě 25,- Kč, nástěnné osvětlení v hodnotě 240,- Kč, manželská postel v hodnotě 800,- Kč, koberec světle-hnědý v hodnotě 1.150,- Kč, čalouněná válenda v hodnotě 560,- Kč, čalouněná válenda bez úložného prostoru v hodnotě 115,- Kč, 2 noční stolky v hodnotě 900,- Kč, 2 psací stolky v hodnotě 620,- Kč, 2 židle otočné v hodnotě 80,- Kč, skříňky na míru v hodnotě 8.500,- Kč, dřevěné skříňky v hodnotě 120,- Kč, šatní stěna a botník v hodnotě 850,- Kč, multifunkční posilovací stroj v hodnotě 950,- Kč, rotoped v hodnotě 550,- Kč, steper v hodnotě 850,- Kč, činky v hodnotě 750,- Kč a osobní automobil Citroen BX 19 RZ [REDACTED] v hodnotě 5.200,- Kč, **tedy movité věci v celkové hodnotě 40.745,- Kč.**

- klisna Fatima v hodnotě 35.000,- Kč, valach Rhodos v hodnotě 30.000,- Kč a hřebeč Lancelot v hodnotě 30.000,- Kč, **tedy koně v celkové hodnotě 95.000,- Kč,**

tedy věci a hodnoty v celkové výši 135.745,- Kč.

3) Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobkyni na vypořádání podílů **částku 1.255.037,50 Kč do 3 měsíců od právní moci tohoto rozsudku.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení před soudy všech stupňů.

III. Žalobkyně je **povinna** zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Táboře na nákladech řízení před soudy obou stupňů **částku 17.667,- Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

IV. Žalovaný je **povinen** zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Táboře na nákladech řízení před soudy obou stupňů **částku 37.667,- Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

Odůvodnění:

Citovaným rozsudkem soud I. stupně přikázal z věcí patřících do společného jmění manželů (dále jen SJM) do výlučného vlastnictví žalobkyně movité věci specifikované ve výroku rozsudku v celkové hodnotě 9.390,- Kč, koně Laru, Libru a Faraa v celkové hodnotě 71.000,- Kč a finanční prostředky na specifikovaných účtech v celkové výši 143.977,- Kč, žalovanému rovněž specifikované movité věci v hodnotě 40.935,- Kč, koně Fatimu, Rhodose a Lancelota v hodnotě 95.000,- Kč, podnik [redacted] IČ [redacted] v hodnotě - 1.315.042,- Kč a podnik [redacted] IČ [redacted] v hodnotě 183.791,50 Kč, žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni na vypořádání podílů částku 1.881.630,- Kč do 6 měsíců od právní moci rozsudku a rozhodl o nákladech řízení mezi účastníky, o nákladech státu a o povinnosti žalobkyně zaplatit na soudním poplatku částku 20.000,- Kč.

Měl za prokázané, že manželství účastníků uzavřené dne 13.10.1990 bylo rozvedeno rozsudkem ze dne 29.6.2006 č. j. 3 C 204/2005-37, který nabyl právní moci dne 9.8.2006. Ohledně rozsahu vypořádávaných movitých věcí vycházel ze shodných tvrzení účastníků; pakliže určité v odůvodnění rozsudku uvedené věci nevypořádal, toto řádně zdůvodnil. Vypořádáno bylo i zařízení posilovny, neboť nebylo oceněno v rámci podniku a tvrzení žalovaného, že bylo pořízeno již před manželstvím, nebylo podepřeno žádným důkazem. Naopak nepřihlížel k tvrzení žalobkyně, že ze společných prostředků bylo investováno do restaurování nábytku žalovaného 15.000,- Kč, neboť žalovaný toto tvrzení popíral a žalobkyně k jeho prokázání nenabídla žádné důkazy, ač byla poučena. Movité věci rozdělil dle přání účastníků a podle jejich užívání od rozvodu manželství; ohledně jejich ceny vycházel ze znaleckého posudku Ing. Brambůrka. Rovněž koně přikázal vždy do výlučného vlastnictví tomu z účastníků, který je měl v držení, vycházející z cen stanovených znaleckým posudkem; neuvažoval s valachem Nipem a ponyem Luckou, neboť účastníci při posledním jednání shodně uvedli, že již nejsou v jejich držení. Z příslušných zpráv UniCredit Bank Czech Republic a.s. a ČMMS a.s. zjistil výši zůstatku na účtech ke dni právní moci rozvodu manželství účastníků a tyto prostředky přikázal žalobkyni, neboť to odpovídá právu dispozice s účty. Podnikatelské účty pak byly vzaty v úvahu znaleckým ústavem při oceňování podniků účastníků. Jelikož na výlučný majetek žalovaného bylo zapláceno pojistné v celkové výši 113.254,- Kč, byla tato částka započtena jako investice ze společného do výlučného majetku žalovaného.

Při posouzení charakteru podniků účastníků vyšel z toho, že účastníci fakticky provozovali společně podnik [redacted] (zpočátku žalovaný svým jménem, po návratu žalobkyně z mateřské dovolené ona), žalovaný současně hospodařil na pozemcích, které s provozem [redacted] fakticky i účetně souvisí. Proto uzavřel, že podnik [redacted] byl ve smyslu § 143 obč. zák., ve znění do účinnosti zákona č. 91/98 Sb., součástí bezpodílového spoluvlastnictví manželů (dále jen BSM), následně i součástí SJM účastníků (poukaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 684/2004). Proto tento podnik vypořádal jako součást SJM účastníků, když měl za to, že nepřekročil rámec žalobního návrhu, ačkoliv ten návrh na vypořádání podniku výslovně neobsahuje. Je ovšem zřejmé, že vůle obou účastníků, kteří mají v tomto řízení shodné procesní postavení, k vypořádání podniku směřuje. Do SJM

účastníků pak náleží rovněž podnik [redacted], jehož činnost byla zahájena po účinnosti zákona č. 91/98 Sb., podle kterého předmět SJM tvoří rovněž věci sloužící k výkonu povolání jednoho z manželů. Naopak podnik žalobkyně založený před účinností uvedeného zákona účast žalovaného zřejmě nevyžadoval a nelze jej tak považovat za součást SJM; bylo proto namístež vypořádat vnos ze společného majetku do majetku žalobkyně. Hodnota všech podniků byla vyčíslena znaleckým posudkem a jeho doplňkem, když bylo vycházeno správně z ceny stanovené tzv. substanční metodou (oceněny byly jednotlivé složky podniků tak, jako by byl rozprodáván po částech), neboť použití výnosové metody nebylo u žádného z podniků shledáno vhodným. Hodnota podniku žalobkyně byla v doplňku znaleckého posudku určena částkou 311.256,- Kč, ta nebyla zpochybněna a soud z ní vycházel. Při vypořádání tohoto „samostatného“ podniku žalobkyně vyšel soud z ustáleného výkladu k § 149 odst. 2 obč. zák., podle kterého je podnikající manžel povinen nahradit do SJM takovou částku, která odpovídá pozitivnímu rozdílu mezi aktivy a pasivy jeho podnikání ke dni zániku manželství, tedy v zásadě cenu podniku. U podniku [redacted] soud vyšel z jeho hodnoty stanovené ve znaleckém posudku a jeho doplňku ve shodné částce 482.337,- Kč, od které pouze odečetl závazek za M [redacted] Š [redacted] v částce 114.754,- Kč (znaleckým ústavem nesprávně započteným do závazků podniku [redacted], když existence tohoto závazku je prokázána fakturou a prohlášením věřitele. Jelikož hodnota podniku představuje částku 367.583,- Kč a dle smlouvy o sdružení se její účastníci na nákladech, zisku i ztrátách podílejí v poměru 1:1, představuje hodnota majetku podniku náležející žalovanému částku 183.792,- Kč. S určitými úpravami pak soud přistoupil ke stanovení hodnoty podniku [redacted] když ovšem žalobkyní vznesené námitky považoval z větší části za neopodstatněné. Nehmotná složka podniku, kterou měla představovat pouze klientela [redacted], byla oceněna jako nulová, s ohledem na její ztrátu v důsledku ukončení činnosti žalobkyně. Její tvrzení o pohledávce za společností Tagrea a.s. zůstalo nepodloženo jakýmkoliv důkazním návrhem (řízení bylo přitom koncentrováno na návrh žalovaného). Za neopodstatněné považoval soud její tvrzení, že znalecký ústav neměl k dispozici účetní dokumentaci; na straně 5 posudku je uveden výčet podkladů. Soud však zohlednil skutečnost, že součástí majetku podniku tvořily nemovitosti ve výlučném vlastnictví žalovaného. Byť podnik nemá možnost bez nemovitostí fungovat a jejich oddělení od ostatního majetku nemá smysl, odečítá soud od ceny podniku stanovené v doplňku znaleckého posudku částkou 5.751.409,- Kč cenu nemovitého majetku v částce 9.549.660,- Kč a dochází tak k hodnotě podniku v záporné částce -3.798.251,- Kč. Z této hodnoty pak odečítá nesprávně zařazený závazek vůči M [redacted] Š [redacted] ve výši 114.754,- Kč (jde o závazek u podniku [redacted]). Pakliže žalobkyně zpochybňovala závazky restituční povahy pod body 20-28 tabulky znaleckého posudku, neprokázala, že by tyto byly zčásti zaplacený. Žalobkyně dále popírala existenci půjček ze strany rodičů žalovaného, vyjma půjčky na traktor v hodnotě 250.000,- Kč. Předložil-li žalovaný smlouvy o půjčkách, podle kterých mu rodiče půjčili částku cca 2.700.000,- Kč, vplynulo ze znaleckého posudku z oboru kriminalistiky – technického zkoumání písma, že na 14 různých listinách z období let 1994-2006 bylo použito stejného kuličkového pera, což jejich autentičnost významně zpochybňuje. Především pak psací tahy podpisu věřitele [redacted] na sedmi smlouvách byly protlačeny na smlouvy později datované, což zásadním způsobem svědčí proti autentičnosti minimálně sedmi smluv. Proto soud uzavřel, že smlouvy předložené žalovaným poskytnutí půjček neprokazují. Vyslechl-li pak k těmto skutečnostem oba rodiče žalovaného, ti byli schopni prokázat do značné míry svou solventnost a oba shodně uvedli, že prostředky poskytovali. Ovšem žalovaného tíží důkazní povinnost nejen k prokázání tvrzení, zda a kolik peněz mu rodiče poskytli, nýbrž i z jakého právního důvodu. Jelikož smlouvy o půjčkách

nepovažuje soud za autentické, mohl zohlednit pouze ty částky, které byly prokázány jinak; konkrétně půjčku ve výši 250.000,- Kč na pořízení traktoru, kterou sama žalobkyně připustila. Jelikož zpochybněn nebyl ani bankovní úvěr od Raiffeisenbank a.s., činí úvěry podniku [redacted] pouze 1.562.500,- Kč. Soud nepřihlížel ani k tvrzenému závazku žalobkyně vůči podniku [redacted] ve výši 85.680,- Kč, který dle tvrzení žalovaného měl představovat spotřebovanou elektrickou energii; jelikož v rozhodném období byla žalobkyně manželkou žalovaného a až do rozvodu s ním alespoň částečně podnikala, je dle názoru soudu dluh pojmově vyloučen. Po těchto úpravách dochází soud k hodnotě podniku [redacted] v částce -1.315.042,- Kč. K posouzení hodnoty rozpracované výroby ke dni právní moci rozsudku o rozvodu byl vypracován znalecký posudek znalcem Ing. Hadravou, který za rok 2006 dospěl k závěru o ztrátě 71.364,- Kč. Byť si byl soud vědom toho, že po skončení hospodářského roku mohl vzniknout žalovanému nárok na výplatu dotací a jejich výši by bylo možno zjistit, žalobkyně takový důkazní návrh neučinila. Proto byl správný závěr znaleckého ústavu stanovícího cenu podniku [redacted] tak, že není třeba zohledňovat cenu rozpracované výroby.

Dále se soud zabýval ve smyslu § 149 odst. 2 obč. zák. výší investic ze SJM do nemovitostí ve výlučném vlastnictví žalovaného. Účastníci přitom předmětné nemovitosti užívali ke společnému podnikání, proto se předpoklad investic ze SJM jeví logický; na žalovaném bylo, aby prokázal tvrzení o investicích ze strany otce. Jelikož to se mu nepodařilo, vycházel soud z toho, že investice pocházely ze společných prostředků manželů. Ohledně jejich výše vycházel (po podrobném zdůvodnění) ze závěrů ustanoveného znalce Ing. Kratochvíla, který dospěl k částce 5.494.199,- Kč. Za důvodný pak soud považoval zápočet ve výši 200.000,- Kč představující investici do podniku [redacted]. Žalobce od počátku tvrdil, že rodiče mu poskytl částku 300.000,- Kč do založení tohoto podniku a rodiče to potvrdili. Jelikož dle obsahu spisu je zřejmé, že účastníci po celou dobu trvání manželství většími příjmy ani majetkem nedisponovali a naopak otec žalovaného byl solventní, jeví se jako velmi pravděpodobné, že do podnikání účastníků investoval. Byť tento předpoklad není dostatečný pro závěr soudu, jsou částky 2x 100.000,- Kč podloženy výpisy z účtů rodičů žalovaného a časově odpovídají založení nové společnosti (výběry peněz 27.4.2006 a 28.7.2006, založení společnosti 1.5.2006). S ohledem na rozvedenou situaci je věrohodné a logické tvrzení, že peníze byly určeny žalovanému na podnik [redacted].

Do výlučného vlastnictví žalobkyně tak byly přikázány věci v celkové hodnotě 224.367,- Kč, do výlučného vlastnictví žalovaného majetek v hodnotě - 995.316,- Kč, investice ze SJM do výlučného majetku jednoho z manželů představovaly u žalobkyně investice do jejího podniku v hodnotě 311.256,- Kč, u žalovaného investice do rekonstrukce nemovitostí v částce 5.494.199,- Kč a naopak do společného podniku [redacted] bylo z výlučných prostředků žalovaného investováno 200.000,- Kč. Jelikož na vyrovnání přikázaného majetku by měla žalobkyně uhradit žalovanému 609.841,50 Kč a na vyrovnání investic žalovaný žalobkyni částku 2.491.471,50 Kč, představuje vypořádací podíl žalobkyně částku 1.881.630,- Kč. S ohledem na její vysokou výši, kterou bude zřejmě třeba uhradit z úvěru, ji soud uložil žalovanému k úhradě ve lhůtě 6 měsíců. Soud pak žalobkyni uložil povinnost zaplatit soudní poplatek ve výši 20.000,- Kč, neboť v průběhu řízení se ukázalo, že je namíste vypořádat dva podniky účastníků. Jelikož na znalecké dokazování bylo vyplaceno celkem 115.334,- Kč, připadá na každého z účastníků částka 57.667,- Kč. Žalobkyně zaplatila zálohu ve výši 40.000,- Kč, proto jí byla uložena k úhradě částka 17.667,- Kč, žalovaný

zaplatil zálohu 20.000,- Kč, proto na něj připadá částka 37.667,- Kč. O nákladech řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2 o.s.ř., neboť účastníci byli stejně úspěšní, když každý z nich získal jednu polovinu majetku.

Rozsudek napadli včas podanými odvoláními oba dva účastníci. Žalobkyně v odvolání tvrdila, že soud překročil jí podaný návrh, pokud rozhodl, že podniky [redacted] a [redacted] provozované na IČ žalovaného jsou společnými podniky a takto je vypořádal; návrh na vypořádání podniků neučinil ani žalovaný. Pokud by se jednalo o společné podniky, pak z hodnoty stanovené dodatkem znaleckého posudku nelze odečítat hodnotu nemovitostí vložených do takového společného podniku žalovaným. Do hodnoty podniku [redacted] by měla být zahrnuta hodnota rozpracované výroby v částce 920.666,- Kč dle závěru znalce. Při stanovení hodnoty podniku [redacted] by naopak nemělo být přihlíženo k závazku vůči M. Š. v částce 114.754,- Kč, který nebyl řádně prokázán. Dále poukázala na rozpor mezi účastnickou výpovědí žalovaného, že v tomto podniku má postavení tichého společníka, ovšem znaleckému ústavu předkládá smlouvu o sdružení; to navozuje dojem cílené změny. Ze znaleckého posudku pak plyne, že znalecký ústav z důvodu existence sdružení již rozdělil hodnotu oceňovaného majetku a závazků na polovinu; výsledná částka 482.337,- Kč tedy představuje toliko podíl žalovaného a nelze ji již krátit na polovinu. Nesouhlasí pak se stanovenou výší investic ze společného majetku do nemovitostí ve výlučném vlastnictví žalovaného, když z důvodů blíže rozvedených upřednostňuje ocenění znalcem Ing. Miroslavem Jandou dle jí předloženého posudku oproti závěrům soudem ustanoveného znalce Ing. Pavla Kratochvíla. Nesouhlasí ani se zápočtem částky 200.000,- Kč jakožto investicí do podniku [redacted], neboť soud nespécifikoval, na základě jakého právního úkonu k takové investici mělo dojít. Za obecný a neodpovídající provedení dokazování považuje závěr soudu, že účastníci nedisponovali většími příjmy ani majetkem, zatímco otec žalovaného byl solventní. Bankovní výběr částek 100.000,- Kč dne 27.4.2006 a 28.7.2006 rodiči žalovaného neprokazuje, že žalovaný takové peníze převzal, kdy je převzal, na základě jakého právního úkonu a jakým způsobem byly prostředky investovány do podniku [redacted]; navíc při ocenění tohoto podniku soud tuto investici nezmiňuje. Podle svého názoru pak prokázala investici do úpravy starožitného nábytku ve výlučném vlastnictví žalovaného částkou 15.000,- Kč. Jelikož nesouhlasí se závěrem soudu, že podniky žalovaného jsou společné, nesouhlasí s navýšením soudního poplatku o 10.000,- Kč za každý podnik. V případě rozhodnutí o nákladech státu dle § 148 odst. 1 o.s.ř. by náklady na znalecký posudek Ing. Pavla Kokiše, s ohledem na jeho závěry, měl nést výlučně žalovaný. Nesouhlasila (ve vyjádření k odvolání žalovaného) ani se stanovenou 6-ti měsíční lhůtou k výplatě vypořádacího podílu, neboť žalovaný podniká, je výlučný vlastníkem rozsáhlého nemovitého majetku, nakupuje nové stroje, užívá vůz BMW, takže reálně může mít našetřeno nebo může část svého majetku prodat. Pokud by si bral úvěr (jak je argumentováno v odůvodnění rozsudku), je reálné, s ohledem na hodnotu jeho majetku, tento vyřídit ve lhůtě 30 dnů. Proto navrhovala změnu napadeného rozsudku s tím, že na vypořádání jí má žalovaný zaplatit částku 4.170.954,- Kč do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Žalovaný v odvolání požadoval, aby do vypořádání SJM byl zahrnut rovněž valach Nip, který náležel do SJM v době zániku manželství, a žalobkyně ho po rozvodu měla v držení; pokud až v průběhu řízení vypověděla, že by měl být v jejím výhradním vlastnictví, neboť na jeho pořízení měla obdržet peníze od svého otce, toto neprokázala. Žalobkyně rovněž neprokázala, že do SJM patří vybavení posilovny (konkrétně posilovací lavice, kovová

hrazda a velká nakládací činka), neboť k tomu nenavrhl žádný důkaz, když žalovaný tvrdil, že si tyto věci sám vyrobil před uzavřením manželství. Za nesprávnou považuje hodnotu [redacted] když soud nezapočítal většinu závazků vyplývajících z půjček od jeho rodičů a nevzal v úvahu, že na tento majetek byly vynaloženy prostředky pocházející z restitučních nároků otce žalovaného, které postoupil výhradně jemu. Závěry znaleckého posudku Ing. Pavla Kokiše nezpochybňují, že mu jeho rodiče půjčky poskytli. Nevylučuje, že některé smlouvy o půjčkách mohly být podepsány souběžně, aby byl v písemné podobě legalizován faktický stav. Podstatné je, že znalecký ústav z účetnictví žalovaného zjistil, že půjčky byly v účetnictví řádně evidovány, a to i v době před rozvodem manželství. Přestože některé půjčky byly v účetnictví vedeny jako vklad podnikatele, z časových souvislostí a dalších okolností je evidentní, že se jednalo právě o částky poskytnuté rodiči žalovaného, neboť z jiného zdroje nemohl žalovaný tyto prostředky mít. Některé půjčky byly přitom poskytnuty převodem z účtu na účet a minimálně u těchto je nezpochybnitelné, že mu je rodiče poskytli. Jelikož ke dni zániku SJM nebyly půjčky splaceny, měly být vzaty v úvahu při zjišťování hodnoty podniku. Existenci půjček potvrzuje i skutečnost, že k nim došlo v počátcích podnikání žalovaného, kdy účastníci neměli žádné finanční zajištění a měli minimální příjmy. Proto také splatnost půjček byla stanovována na poměrně dlouhou dobu. Dále měla být hodnota podniku ponížena o majetek z restitucí, tedy restituční nároky, které mu byly bezplatně postoupeny jeho otcem. Nesouhlasil pak s výší investic ze společných prostředků do nemovitostí v areálu [redacted] v celkové částce 5.294.199,- Kč (s podrobným zdůvodněním), ani se zápočtem částky 113.254,- Kč zaplacené na pojistném na jeho pojistnou smlouvu s tím, že měla být započítána částka odbytného 69.616,- Kč. Konečně pak namítá nepřiměřeně krátkou lhůtu pro výplatu vypořádacího podílu, s ohledem na jeho majetkové poměry a výši vypořádací částky by plnění mělo být rozloženo do delšího časového období. Proto ve smyslu podaného odvolání navrhoval změnu napadeného rozsudku.

Odvolací soud rozsudkem ze dne 15.11.2011 č.j. 15 Co 529/2011-669 rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že do výlučného vlastnictví žalobkyně přikázal shodné movité věci specifikované ve výroku rozsudku v celkové hodnotě 9.390,- Kč, koně Laru, Libru, Faraa a navíc valacha Nipa v celkové hodnotě 97.000,- Kč a shodné finanční prostředky na specifikovaných účtech v celkové výši 143.977,- Kč, žalovanému rovněž specifikované movité věci (s určitou úpravou) v hodnotě pouze 40.745,- Kč, shodné koně Fatimu, Rhodose a Lancelota v hodnotě 95.000,- Kč, žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni na vypořádání podílů částku 2.960.561,- Kč do 1 roku od právní moci rozsudku a rozhodl o nákladech řízení mezi účastníky a nákladech státu.

Z hlediska rozsahu vypořádávaných movitých věcí odvolací soud přisvědčil odvolání žalovaného ohledně věcí tvořících vybavení posilovny (posilovací lavice v hodnotě 100,- Kč a kovová hrazda v hodnotě 90,- Kč) a z vypořádání je vypustil. Předmětem vypořádání navíc učinil valacha Nipa v hodnotě 26.000,- Kč, kterého měla žalobkyně v držení ještě v době vypracování příslušného znaleckého posudku (jiná situace byla u ponyho Lucky, který předmětem vypořádání není). Za správný považoval závěr soudu I. stupně, který nezahrnul do vypořádání SJM účastníků částku 15.000,- Kč představující dle tvrzení žalobkyně investice vynaložené na opravu starožitného nábytku žalovaného (neboť tato skutečnost nebyla z její strany prokázána). Se soudem I. stupně souhlasil i ohledně závěru o částce 113.254,- Kč, kterou je nutné zohlednit náklady na pojištění žalovaného u pojišťovny Aviva (§ 149 odst. 2 obč. zák.). Souhlasil pak s odvoláním žalobkyně, že ani jeden z účastníků neučinil předmětem

vypořádání podniky účastníků jako takové a že žalobkyně učinila předmětem vypořádání výši investic ze společného majetku do podniků náležejících výlučně vždy každému z účastníků ve výši odpovídající kladnému rozdílu mezi aktivy a pasivy v podnikání každého z účastníků. Současně nesouhlasil ani se závěrem soudu I. stupně, že podniky [redacted] a [redacted] provozované žalovaným náleží do SJM účastníků. Jelikož jde o jeden podnik žalovaného (tvořený dvěma relativně samostatnými částmi podnikání), musí mít tato jedna věc jeden právní režim. Odvolací soud pak nesouhlasil se zjištěním soudu I. stupně, že podnik [redacted] provozovali fakticky společně oba účastníci a po doplnění dokazování výpověďmi účastníků uzavřel, že se jednalo o oddělené podniky provozované vždy každým z účastníků, že netvořily součást BSM (rovněž žalobkyně začala podnikat do účinnosti zákona č. 91/98 Sb.) a netvoří ani předmět vypořádání SJM. Odvolací soud pak přisvědčil závěru soudu I. stupně, který z důvodů rozvedených znaleckým ústavem považoval za věcně správné stanovení hodnoty podniků účastníků na základě tzv. substanční metody, nikoliv metodou výnosovou. V případě podniku žalobkyně šlo o částku 311.256,- Kč, v případě podniku žalovaného tvořeného částmi [redacted] a [redacted] se jedná o částky 5.751.409,- Kč a 482.337,- Kč vyplývající z doplnění posudku znaleckého ústavu (prisvědčil přitom odvolání žalobkyně, že hodnota podniku žalovaného [redacted] byla v posudku stanovena částkou 482.337,- Kč již se zohledněním podílu žalovaného ve výši jedné poloviny dle uzavřené smlouvy o sdružení). Při výkladu, že se jedná o jeden podnik žalovaného, jehož cenu tvoří součet hodnot obou částí podniku, je z hlediska stanovení konečné hodnoty podniku bez významu, v souvislosti s provozováním jaké části podniku vznikly jaké závazky (jde o soudem I. stupně provedený přesun závazku vůči M [redacted] Š [redacted] který byl prokázán, z podniku [redacted] do závazků podniku [redacted]). Odvolací soud pak uvedl, že je-li podnik vymezen jakožto soubor (všech) hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání, a do vypořádání SJM účastníků náleží částka odpovídající pozitivnímu rozdílu mezi aktivy a pasivy takového podniku, není žádný rozumný důvod vyjímát z předmětu ocenění podniku jakékoliv jeho majetkové části. Proto dle názoru odvolacího soudu nebyl důvod odečítat hodnotu nemovitostí ve výlučném vlastnictví žalovaného zahrnutých do ocenění jeho podniku (ani výši restitučních nároků postoupených žalovanému jeho otcem). To současně dle odvolacího soudu znamenalo, že odpadl důvod dále samostatně oceňovat výši investic ze společného majetku účastníků do těchto nemovitostí ve výlučném vlastnictví žalovaného (jinak by bylo zhodnocení nemovitostí zahrnuto do vypořádání dvakrát). K problematice závazků podniku žalovaného vůči jeho rodičům odvolací soud vyslechl opětovně oba účastníky a rodiče žalovaného. Na základě výpovědí žalovaného a jeho rodičů ve spojení s obsahem listinných důkazů provedených již soudem I. stupně (výběry z účtů rodičů žalovaného, příkazy k úhradám z účtu rodičů na účet žalovaného a příslušné části peněžních deníků) měl za prokázané nejen to, že rodiče žalovaného byli dostatečně solventní a že žalovanému tvrzené finanční prostředky poskytli (jak uzavírá soud I. stupně), ale rovněž právní důvod poskytnutí těchto finančních prostředků jakožto půjček. Proto odvolací soud dospěl k závěru, že všechny závazky z půjček poskytnutých do podnikání žalovaného jeho rodiči byly do stanovení ceny podniku žalovaného zahrnuty znaleckým ústavem důvodně. Důvodně pak byly zohledněny rovněž závazky restituční povahy, u kterých žalobkyně neprokázala jejich částečnou úhradu. Do stanovení hodnoty podniku žalovaného byl znaleckým ústavem zahrnut správně i závazek žalobkyně za spotřebovanou elektrickou energii v částce 85.680,- Kč, neboť pokud každý z účastníků provozoval svůj vlastní podnik, nelze existenci závazku jednoho z manželů vzniklého v rámci jeho podnikání vůči druhému z manželů vyloučit (s opačným názorem soudu I. stupně, která uvedený závazek vypustil, proto nesouhlasil). V případě rozpracované

výroby a jejího dopadu na cenu podniku žalovaného dospěl soud I. stupně na základě provedeného dokazování (zejména znaleckého posudku znalce Ing. Hadravy ve spojení se shodným závěrem znaleckého ústavu provádějící ocenění podniku žalovaného) ke správnému závěru, že tato rozpracovaná zemědělská výroba se nacházela ke dni rozvodu manželství účastníků ve ztrátě. Proto v souladu se závěry znaleckého ústavu oceňujícího podnik žalovaného vycházel z toho, že cenu rozpracované výroby není třeba zohledňovat. Proto odvolací soud změnil rozsudek soudu I. stupně shora uvedeným způsobem, když lhůtu 1 roku k zaplacení částky vypořádacího podílu stanovil žalovanému dle § 160 odst. 1 o.s.ř. s ohledem na její vysokou výši a potřebu jejího obstarání (ať již formou půjčky, úvěru či prodejem majetku, neboť žalovaný dle průběhu řízení nedisponuje vyšší finanční částkou v hotovosti).

Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 25.6.2014 č.j. 22 Cdo 1215/2012-728 k odvolání obou účastníků rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolacímu soudu vytkl, že na základě vlastního hodnocení důkazů učinil jiná skutková zjištění, než soud I. stupně (ten vyšel ze zjištění, že rodiče žalovaného poskytli žalovanému pouze peněžní prostředky ve výši 250.000,- Kč na pořízení traktoru, zatímco odvolací soud uzavřel, že poskytli i další peněžní prostředky na vklad žalovaného a na pořízení vybavení podniků), a to s odkazem na listinné důkazy provedené soudem I. stupně, aniž by je sám zopakoval, a že další listinné důkazy (smlouvy o půjčkách) nehodnotil vůbec. Dále Nejvyšší soud shledal v rozporu s judikaturou (konkrétně s rozsudkem ze dne 24.2.2005 sp. zn. 22 Cdo 2545/2003) závěr odvolacího soudu, že z ocenění podniku žalovaného není důvod odečítat hodnotu nemovitosti ve výlučném vlastnictví žalovaného (ani výši restitučních nároků postoupených žalovanému jeho otcem). Nejvyšší soud naopak konstatoval, že pokud je podnik pořízen z výlučných prostředků jednoho z manželů, je při zjišťování ceny podniku nutné vložené výlučné prostředky podnikajícího manžela odečíst od zjištěné ceny podniku.

Odvolací soud opětovně, s ohledem na čl. II. bod 10. zákona č. 7/2009 Sb., jímž byl s účinností od 1.7.2009 novelizován občanský soudní řád, projednal podaná odvolání podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 30.6.2009 (dále jen o.s.ř.), neboť napadený rozsudek byl vydán po řízení provedeném podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 30.6.2009. Podle § 212 o.s.ř. přezkoumal rozsudek soudu I. stupně v celém rozsahu a dospěl k závěru, že odvolání obou účastníků jsou zčásti důvodná.

Odvolací soud musel nově v prvé řadě řešit otázku, jakým právním předpisem se právní poměry účastníků řídí, když v průběhu řízení nabyt účinností zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (o.z.), jímž byl současně zrušen zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (obč. zák.). Podle § 3028 odst. 2 o.z. není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů. Jestliže manželství zaniklo před 1.1.2014, zaniklo podle § 149 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. společné jmění manželů a tímto okamžikem zároveň bývalým manželům vzniklo právo na vypořádání SJM podle zásad uvedených v § 149 odst. 2 a 3 téhož zákona. To, že o vypořádání rozhoduje soud až za účinnosti nové právní úpravy, nemění nic na tom, že rozhoduje o právech a povinnostech vzniklých před účinností nové právní úpravy. Opačný výklad by odporoval zásadě jistoty v právních vztazích, neboť by činil řešení otázky použití hmotněprávního předpisu závislé nikoli na hmotněprávní skutečnosti, nýbrž na procesním úkonu některého z manželů a v určitých případech dokonce

na rychlosti postupu soudu a jí odpovídající délce řízení (jako v daném případě). Odvolací soud tedy uzavírá, že v této věci je při vypořádání společného jmění účastníků na místě nadále postup podle zákona č. 40/1964 Sb.

I s ohledem na stanoviska obou stran prezentovaná při odvolacím jednání dne 16.12.2014 a v následně zaslaných závěrečných návrzích nebyly zpochybněny závěry odvolacího soudu učiněné v odůvodnění zrušeného rozsudku týkající se rozsahu, hodnoty a vypořádání movitých věcí včetně koní, tvrzení žalobkyně ohledně investice vynaložené na opravu starožitného nábytku žalovaného v částce 15.000,- Kč a pojištění žalovaného u Pojišťovny Aviva; proto odvolací soud na tyto své závěry v plném rozsahu odkazuje. Ze stejných důvodů nemá odvolací soud důvod ničeho měnit na svých závěrech, že ani jeden z účastníků neučinil předmětem vypořádání podniky účastníků a že žalobkyně učinila předmětem vypořádání výši investic ze společného majetku do podniků náležejících výlučně vždy každému z účastníků ve výši odpovídající kladnému rozdílu mezi aktivy a pasivy v podnikání každého z účastníků, že podniky [redacted] a [redacted] provozované žalovaným (stejně jako podnik provozovaný žalobkyní) nenáleží do SJM účastníků a že pokud žalovaný provozuje na své IČ podnikatelskou činnost jak v [redacted], tak v restauraci [redacted], jedná se o dvě relativně samostatné části podnikání žalovaného v rámci jednoho podniku, neboť každý podnikatel má jen jeden podnik, který může tvořit více organizačních složek. Odvolací soud pak ani v tomto rozhodnutí nemá důvod nepřisvědčit závěru soudu I. stupně, který z důvodů rozvedených znaleckým ústavem považoval za věcně správné stanovení hodnoty podniků účastníků na základě tzv. substanční metody. V případě podniku žalobkyně není důvod ničeho měnit na závěru o jeho hodnotě v částce 311.256,- Kč, v případě hodnoty podniku žalovaného stanovené odvolacím soudem ve zrušeném rozsudku v částkách 5.751.409,- Kč a 482.337,- Kč (jelikož hodnotu podniku žalovaného tvoří součet hodnot obou částí podniků, je z hlediska stanovení konečné hodnoty podniku bez významu, v souvislosti s provozováním jaké části podniku vznikly jaké závazky) postupoval odvolací soud v intencích odůvodnění zrušujícího rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Odvolací soud tak předně při jednání dne 16.12.2014 zopakoval důkazy provedené již soudem I. stupně ke skutečnostem týkajícím se poskytnutí peněžních prostředků ze strany rodičů žalovanému, konkrétně smlouvou o půjčce z 18.4.1994 včetně výpisu z účtu, smlouvou o půjčce z 10.9.1994 včetně příkazu k úhradě, smlouvou o půjčce z 27.7.1995 a smlouvou o půjčce z 2.8.1995 včetně výpisu z účtu k těmto platbám a peněžního deníku za rok 1995, smlouvou o půjčce z 13.9.1995 včetně příkazu k úhradě a výpisu z účtu, smlouvou o půjčce z 23.1.1997, smlouvou o půjčce z 30.3.1998 včetně peněžního deníku a faktury na nákup traktoru, smlouvou o půjčce z 14.7.1998 včetně výpisu z účtu a peněžního deníku za rok 1998, smlouvou o půjčce z 24.9.2000 včetně peněžního deníku, smlouvou o půjčce z 17.1.2006 včetně výpisu z účtu, smlouvou o půjčce z 3.2.2006 včetně výpisu z účtu, smlouvou o půjčce z 30.4.2006 včetně výpisu z účtu, smlouvou o půjčce z 2.8.2006 včetně výpisu z účtu, obsahem peněžního deníku z roku 2006, obsahem znaleckého posudku Ing. Pavla Kokiše a daňovými příznáními žalovaného za roky 1996 až 2006. Po zhodnocení těchto provedených důkazů ve spojení s důkazy provedenými při předchozím odvolacím jednání dne 10.11.2011 výpověďmi obou účastníků a svědeckými výpověďmi rodičů žalovaného nemá odvolací soud důvod ničeho měnit na svých závěrech obsažených v odůvodnění svého předchozího zrušeného rozsudku. V této souvislosti považuje odvolací soud za vhodné poukázat i na odůvodnění rozsudku soudu I. stupně, že rodiče žalovaného (které vyslechl jako

svědky) byli schopni prokázat do značné míry svou solventnost a oba shodně uvedli, že prostředky poskytovali, ovšem žalovaný byl povinen prokázat nejen to, zda a kolik peněz mu rodiče v průběhu manželství poskytli, nýbrž i z jakého právního důvodu; vzhledem k tomu, že písemné smlouvy o půjčkách nepovažoval soud I. stupně za autentické, zohlednil ty částky, které byly prokázány jinak (vzal proto v úvahu pouze půjčku ve výši 250.000,- Kč na pořízení traktoru, kterou žalobkyně připustila, a dále částku 200.000,- Kč na založení podniku [redacted]). Byť autentičnost písemných smluv o půjčkách byla skutečně zpochybněna znaleckým posudkem Ing. Pavla Kokiše (ovšem zároveň otcem žalovaného byly v rámci jeho výsledku před odvolacím soudem logickým způsobem vysvětleny důvody, pro které přistoupili k dodatečnému sepsání písemných smluv o půjčkách – zhoršující se vztahy se žalobkyní, zájem mít tyto věci v pořádku), plyne i z uvedeného hodnocení důkazů soudem I. stupně, že k poskytnutí prostředků rodiči žalovaného došlo. To je nepochybné i z listinných důkazů, které odvolací soud zopakoval (výběry z účtu rodičů žalovaného, příkazy k úhradám z účtu rodičů na účet žalovaného a příslušné části peněžních deníků žalovaného odpovídající poskytnutí těchto prostředků, byť vedených jako vklad podnikatele). Tyto důkazy (ve spojení s výpověďmi obou rodičů žalovaného před odvolacím soudem) zároveň prokazují dostatečnou solventnost rodičů žalovaného. Pokud tedy odvolací soud má za prokázané poskytnutí těchto prostředků (a to i na základě výpovědi rodičů žalovaného), považuje současně za věrohodné výpovědi rodičů žalovaného i v té části, kde jako právní důvod poskytnutí finančních prostředků žalovanému uváděli půjčení těchto peněz. Tyto závěry se týkají jak poskytnutí půjček žalovanému jeho rodiči na „počátku podnikání“ v [redacted] (zde je významná i tehdejší nedobrá finanční situace účastníků, jak bude níže uvedeno), tak i poskytnutí prostředků v roce 2006 na rozjezd podniku [redacted]. Uznal-li přitom soud I. stupně prokázání půjček 2x 100.000,- Kč na rozjezd tohoto podniku (doložený výběry peněz 27.4.2006 a 28.7.2006), bylo dle názoru odvolacího soudu namístě zohlednit i další částky 200.000,- Kč dle příkazu k úhradě z účtu matky žalovaného ze dne 13.1.2006 a 150.000,- Kč vybraných z účtu otce žalovaného dne 30.1.2006 vykazujících rovněž soudem I. stupně zmiňovanou časovou souvislost (uvedené finanční prostředky byly poskytnuty jak na vklad žalovaného v částce 300.000,- Kč, tak na pořízení vybavení podniku [redacted]).

Proto odvolací soud i nadále souhlasí s tím, že znaleckým ústavem byly do ocenění podniku žalovaného správně zahrnuty závazky vyplývající z půjček žalovaného od jeho rodičů (týkající se jak části podniku [redacted] tak i části podniku [redacted]). Rovněž tak nemá důvod ničeho měnit na svém závěru vysloveném v předchozím zrušeném rozsudku, tedy že do stanovení ceny podniku žalovaného byly důvodně zahrnuty rovněž závazky restituční povahy, u kterých sice žalobkyně tvrdila jejich částečnou úhradu, ovšem k tomuto tvrzení nenavrhla žádné důkazy (a nelze ho tak mít za prokázané), jakož i závazek žalobkyně za spotřebovanou elektrickou energii (zohledněn v částce 85.680,- Kč). Nemá důvod ničeho měnit ani na svých závěrech týkajících se rozpracované výroby a jejího dopadu na cenu podniku žalovaného a v plném rozsahu odkazuje na odůvodnění zrušeného rozsudku. Pakliže součástí podniku žalovaného [redacted] byly i nemovitosti ve výlučném vlastnictví žalovaného, které byly při stanovení hodnoty podniku zohledněny, je ve smyslu shora citovaného právního názoru Nejvyššího soudu nutné hodnotu těchto nemovitostí od ceny podniku odečíst. Soud I. stupně v tomto směru vyšel z příslušného znaleckého posudku znaleckého ústavu, kterým byla cena nemovitého majetku stanovena částkou 9.549.660,- Kč. Odvolací soud pak již v rámci odůvodnění zrušujícího rozsudku uvedl, že „má-li v rámci vypořádání podniku účastníků nahradit podnikající manžel do SJM částku, která odpovídá pozitivnímu rozdílu mezi aktivy a

pasivy jeho podnikání ke dni zániku manželství, je namístě při stanovení této hodnoty vycházet ze stavu ke dni právní moci rozsudku o rozvodu manželství. To se týká i hodnoty nemovitostí stanovených znaleckým posudkem znaleckého ústavu v rámci ocenění podniku; proto znalecký ústav nepochybil, pokud při stanovení hodnoty nemovitosti vycházel z koeficientu prodejnosti vztahujícího se k roku 2006, kdy manželství účastníků bylo pravomocně rozvedeno“. Odvolací soud proto i v případě tohoto svého rozhodnutí vychází z ceny nemovitého majetku ve výlučném vlastnictví žalovaného v částce 9.549.660,- Kč, kterou je třeba odečíst od ceny obou částí podniku žalovaného stanoveného v částkách 5.751.409,- Kč a 482.337,- Kč; na základě tohoto postupu tak vychází hodnota podniku žalovaného v záporné částce mínus 3.315.914,- Kč. Ve smyslu rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24.2.2005 sp. zn. 22 Cdo 2545/2003 citovaného dovolacím soudem v odůvodnění jeho zrušujícího rozhodnutí potom platí, že „je-li výsledná hodnota záporná, není co do BSM (nyní SJM) nahrazovat a není také žádné opodstatnění k takové ztrátě v rámci řízení o vypořádání BSM (nyní SJM) přihlížet jinak, než v rámci eventuálních úvah o disparitě podílu (s ohledem například na to, jak se podnikající manžel zasloužil o nabytí a udržení společných věcí)“. Odvolací soud proto uzavírá, že s ohledem na zápornou hodnotu ceny podniku žalovaného se tato částka do vypořádání SJM účastníků žádným způsobem nepromítne.

Zároveň odvolací soud považuje za vhodné poznamenat, že s ohledem na výši záporné hodnoty podniku žalovaného pozbývá praktického významu záležitost zařazení půjček od rodičů žalovanému do ocenění podniku a zahrnutých ve znaleckém posudku znaleckého ústavu celkovou částkou 2.704.135,- Kč (rozdíl mezi celkovou výší úvěrů a půjček v částce 4.016.635,- Kč a zůstatkem úvěru u Raiffeisenbank ve výši 1.312.500,- Kč dle tabulky č. 8 znaleckého posudku znaleckého ústavu), neboť i v případě nezohlednění těchto půjček by hodnota podniku žalovaného byla nadále záporná (ze stejného důvodu ztrácí praktický význam námitka žalobkyně týkající se závazků z restitučních nároků uvedených v tabulce č. 7 téhož posudku pod položkami 20 – 28 v celkové částce 370.455,- Kč).

Jelikož tedy nemovitosti ve výlučném vlastnictví žalovaného a jím užívané v rámci jeho podnikatelské činnosti v průběhu trvání manželství účastníků (zároveň byly užívány i k podnikatelské činnosti žalobkyně) byly vyňaty z ocenění hodnoty podniku žalovaného, zabýval se soud I. stupně ve smyslu § 149 odst. 2 obč. zák. správně tím, co bylo ze společných prostředků vynaloženo na tento oddělený majetek žalovaného. V souvislosti s tím řešil v odůvodnění napadeného rozsudku 2 záležitosti, a to jednak z jakých prostředků byly investice provedeny a jednak jaká byla výše těchto investic. V případě druhé záležitosti měl soud I. stupně k dispozici jednak znalecký posudek Ing. Jandy předložený žalobkyní a hodnocený správně jako listinný důkaz (srovnej příslušné znění § 127 o.s.ř., dle kterého soud I. stupně postupoval) a dále znalecký posudek Ing. Kratochvíla vypracovaný v průběhu řízení. Odvolací soud pak nemá výhrady k tomu, jakým způsobem soud I. stupně tyto důkazy v odůvodnění rozsudku hodnotil (početní chyby v posudku Ing. Kratochvíla byly odstranitelné, rozdíly v uvedených posudcích spočívaly v rozdílných vstupních údajích o tom, jaké rekonstrukční práce byly provedeny) a proto vycházel správně ze znaleckého posudku Ing. Kratochvíla, který nemovitosti prohlédl, zjišťoval skutečně provedené investice a určil i jejich ceny. Soud I. stupně tak dospívá k výši investic dle uvedeného znaleckého posudku v částce 5.494.199,- Kč, když oproti písemnému znaleckému posudku s ohledem na výpověď znalce uvedl, že ustájení koní mělo představovat investici spíše v hodnotě 10.000,- Kč na jeden box, že nebyla započtena částka 75.000,- Kč na zhotovení betonů a že připočetl částku

5.000,- Kč jako nezbytnou investici k zazdění otvoru po vratech. Soud I. stupně se dopustil pouze součtové chyby, neboť je-li dle písemného znaleckého posudku celková výše investic 4.404.199,- Kč + 1.000.000,- Kč (v důsledku početní chyby ohledně sálu a dvou apartmánů), tedy 5.404.199,- Kč, pak k této částce je potřeba připočíst navýšení částky za boxy na koně ve výši 30.000,- Kč (znalec v posudku má částku 90.000,- Kč za 12 boxů, ovšem při soudem I. stupně uvedené výši investice 10.000,- Kč za jeden box se jedná celkem o 120.000,- Kč, tedy navíc 30.000,- Kč) a další soudem I. stupně uvedené částky 75.000,- Kč a 5.000,- Kč; celkem tedy jde o částku 5.514.199,- Kč.

Pokud jde o druhou otázku související s investicemi, a to z jakých prostředků byly uskutečněny, je i dle názoru odvolacího soudu povinen každý z účastníků prokázat svá tvrzení. Žalobkyně tvrdila (a měla tedy k tomuto tvrzení důkazní břemeno), že investice byly provedeny ze společných prostředků, žalovaný tvrdil (a nesl důkazní břemeno), že investice byly zčásti provedeny před převodem nemovitostí do jeho vlastnictví, že investice byly provedeny z prostředků od jeho rodičů a že část prací byla provedena svépomocně (tudiž bez investování společných prostředků). Dle názoru odvolacího soudu v případě posuzování těchto investic nelze vycházet z § 144 obč. zák., podle kterého pokud není prokázán opak, má se za to, že majetek nabytý a závazky vzniklé za trvání manželství tvoří společné jmění manželů. S ohledem na jazykový a systematický výklad uvedeného ustanovení, které je v rámci úpravy společného jmění manželů zařazeno bezprostředně za ust. § 143 a 143a obč. zák. upravující rozsah a změnu rozsahu SJM, dopadá § 144 obč. zák. obsahující uvedenou vyvratitelnou domněnku pouze na posouzení toho, zda určitý majetek či závazek spadá do SJM, nikoliv na vypořádání SJM. Zároveň však odvolací soud neshledává zjevně nepřiměřenou úvahu soudu I. stupně, že pokud bylo za trvání manželství investováno do nemovitostí ve vlastnictví žalovaného, které oba dva účastníci používali k podnikání (byť nešlo o společný podnik), lze vyjít z toho, že investice byly realizovány ze společných prostředků (za ty lze nepochybně považovat prostředky získané podnikatelskou činností každého z manželů), a to dle názoru odvolacího soudu za situace, kdy nebude prokázán jiný zdroj financování těchto investic (typicky z výlučných prostředků jednoho z manželů). Činí-li soud I. stupně zjištění z výpovědí účastníků, že ti do manželství vstupovali jako nemajetní a z počátku větší příjmy neměli (to ostatně vyplynulo i ze svědeckých výpovědí rodičů žalovaného), je současně při již shora uvedeném závěru odvolacího soudu o prokázání půjček ze strany rodičů žalovanému namístež závěr, že zčásti byly tyto investice realizovány právě z těchto prostředků od rodičů žalovaného. Z důkazů provedených soudem I. stupně plyne, že manželství účastníků bylo uzavřeno dne 13.10.1990 a že žalovaný nabyl předmětné nemovitosti na základě darovací smlouvy ze dne 4.10.1994. Z výpovědí obou účastníků při odvolacím jednání odvolací soud zjistil, že jako první začal podnikat žalovaný v zemědělské výrobě, v roce 1996 otvírali [redacted] a žalovaný si nechal udělat registraci na hostinskou činnost, žalobkyně byla v té době na mateřské dovolené, [redacted] však prakticky již vedla, v roce 1998 si udělala živnostenské oprávnění a od té doby provozovala [redacted] (ubytování i restaurační činnost) na sebe. Z příslušných smluv o půjčce a zejména z výpisů z účtu a příkazů k úhradě pak plyne, že rodiče poskytli žalovanému prostředky jak před uzavřením uvedené darovací smlouvy (smlouva o půjčce z 18.4.1994 na částku 135.000,- Kč, smlouva o půjčce z 10.9.1994 na částku 250.000,- Kč), tak i po uzavření uvedené darovací smlouvy (smlouvy o půjčce z 27.7.1995 na částku 55.000,- Kč, z 2.8.1995 na částku 250.000,- Kč, z 13.9.1995 na částku 409.000,- Kč). Plyne-li z obsahu znaleckého posudku Ing. Kratochvíla určité časové rozfázování prováděné rekonstrukce (první etapa související s rekonstrukcí hlavní budovy

██████████ měla být ukončena v roce 1995 s ohodnocenou investicí 1.379.000,- Kč, další etapa měla probíhat v roce 1997), je s ohledem na uvedenou finanční situaci účastníků a prokázané poskytování prostředků rodiči žalovaného (jenom shora uvedené částky představují sumu převyšující částku 1.000.000,- Kč) namíste závěr, že tato první etapa rekonstrukce byla placena z prostředků od rodičů žalovaného. Zároveň odvolací soud poznamenává, že i s ohledem na provádění rekonstrukcí v rámci této první etapy před převodem nemovitostí na žalovaného v roce 1994 (jak plyne ze znaleckého posudku Ing. Kratochvíla či z poskytování peněžních prostředků rodiči žalovaného) a absenci důkazů umožňujících rozlišit v rámci této etapy rekonstrukce provedené před a po převodu vlastnictví, nelze mít za prokázané vynaložení konkrétních společných prostředků na tuto etapu rekonstrukce po převodu nemovitostí na žalovaného.

Jiná je situace u rekonstrukcí v dalších etapách (dle znaleckého posudku Ing. Kubísky se v roce 1997 jednalo o ustájení koní, byt zaměstnance a apartmán VIP, při třetí etapě o sál a 2 apartmány v roce 2000 a 2001, přístavek pro automobily 2001 – 2002 a další stavby – otevřený přístřešek, polootevřená terasa, studny, ostatní venkovní úpravy). Pro tyto další etapy neplyne z provedených důkazů poskytnutí dalších finančních prostředků rodiči žalovanému (neboť půjčka dle smlouvy z 23.1.1997 měla být na nákup zahradního traktoru, půjčka dle smlouvy z 30.3.1998 na částku 250.000,- Kč na pořízení traktoru, další půjčka z 14.7.1998 se netýká žádného z uvedených období rekonstrukcí obsažených ve znaleckém posudku, půjčky z roku 2006 se týkaly již podniku ██████████). Na tyto další rekonstrukční práce na nemovitosti žalovaného pak byly použity prostředky z úvěru ve výši 1.800.000,- Kč od Raiffeisenbank a dále dle shodných stanovisek účastníků (např. vyjádření žalobkyně při jednání dne 1.4.2011 s tím, že se jednalo o úvěr na rekonstrukci kolny – tomu odpovídá i obsah znaleckého posudku Ing. Kratochvíla) úvěr ve výši 380.000,- Kč (zahrnutý i v daňovém přiznání žalovaného za rok 2002). Při správnosti závěru soudu I. stupně, že žalovaný neprokázal, jaké konkrétní práce měly být prováděny svépomocí, je namíste závěr, že při celkové výši investic do nemovitostí žalovaného 5.514.199,- Kč a po odečtení částky vynaložené na první etapu rekonstrukcí 1.379.000,- Kč a částek úvěrů 1.800.000,- Kč a 380.000,- Kč, zbývá částka 1.955.199,- Kč, která byla investována na rekonstrukce nemovitostí žalovaného za trvání manželství ze společných prostředků účastníků, neboť jiný zdroj nebyl prokázán. S ohledem na obsah daňových přiznání žalovaného za roky 1996-2006 provedených v odvolacím řízení jako důkaz, konkrétně výši hrubých příjmů přesahujících částku 1 milion Kč ročně a dosahování čistého zisku (s výjimkou prvního roku 1996 a posledních dvou let 2005 a 2006), a s přihlédnutím k tomu, že podnikatelskou činnost v rekonstruovaném ██████████ (tedy po ukončení 1. etapy rekonstrukcí) provozovala rovněž žalobkyně, lze mít za prokázaný zdroj společných prostředků účastníků (po roce 1996) nezbytný k realizaci investic do nemovitostí žalovaného. Jelikož pak za trvání manželství účastníků došlo (a to opět ze společných prostředků, neboť jiný zdroj nebyl tvrzen) k uhrazení úvěru 380.000,- Kč (to lze dovodit i ze shora uvedených daňových přiznání žalovaného) použitého na rekonstrukci a v případě úvěru od Raiffeisenbank bylo do právní moci rozsudku o rozvodu manželství účastníků uhrazeno 487.500,- Kč (úvěr poskytnut ve výši 1.800.000,- Kč a dle znaleckého posudku oceňujícího podnik žalovaného činil zůstatek úvěru ke dni právní moci rozvodu 1.312.500,- Kč), představují rovněž tyto částky to, co bylo ve smyslu § 149 odst. 2 obč. zák. uhrazeno ze společného na výlučný majetek žalovaného.

Z hlediska vlastního vypořádání se oproti předchozímu rozsudku odvolacího soudu ničeho nemění na straně žalobkyně, která získává shodné movité věci, shodné koně a shodné zůstatky na účtech, tedy věci a hodnoty v celkové výši 250.367,- Kč, investici ze společného do výlučného majetku představuje hodnota jejího podniku v částce 311.256,- Kč, celkem tedy jde o částku 561.623,- Kč. U žalovaného pak jde o shodné movité věci a koně v celkové částce 135.735,- Kč, investice ze společného do jeho výlučného majetku (v souvislosti s rekonstrukcí jeho nemovitostí včetně úhrad úvěrů použitých na rekonstrukci) představuje částka 2.822.699,- Kč a dále jde o shodné platby na pojištění ve výši 113.254,- Kč, celkem tedy jde o částku 3.071.698,- Kč. Jelikož záporná hodnota podniku žalovaného, v důsledku které se do vypořádání SJM hodnota tohoto podniku nijak nepromítla, byla dána tím, že do svého podnikání vložil žalovaný nemovitosti ve svém výlučném vlastnictví, a zároveň investice do těchto nemovitostí za trvání manželství byly v rámci vypořádání zohledněny (pakliže k nim došlo ze společných prostředků), neshledává odvolací soud žádné důvody pro disparitu podílů účastníků v rámci vypořádání a vychází tedy ze zásady rovnosti jejich podílů na vypořádání (§ 149 odst. 2 obč. zák.). Proto vypořádací částka, kterou je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni, činí jednu polovinu z rozdílu shora uvedených částek 2.510.075,- Kč, tedy 1.255.037,50 Kč. Protože na jedné straně jde o vyšší částku, k jejímuž obstarání (formou půjčky, úvěru či prodeje části majetku) bude třeba určitý čas, zároveň však s ohledem na délku řízení a určitý předpoklad (vzhledem k předchozím rozhodnutím soudů obou stupňů), že žalovaný bude muset určitou vypořádací částku hradit, považuje odvolací soud dle § 160 odst. 1 o.s.ř. za přiměřenou délku lhůty k její úhradě 3 měsíce. Ve smyslu těchto závěrů proto odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně změnil a rozhodl tak, jak je konkrétně uvedeno ve výroku tohoto rozsudku.

S ohledem na změnu rozsudku soudu I. stupně rozhodoval odvolací soud o nákladech celého dosavadního řízení (§ 224 odst. 2 o.s.ř. a § 243d odst. 1 o.s.ř.). Jelikož každý z účastníků získává na vypořádávaném majetku shodný podíl, je jejich úspěch v řízení shodný. Proto ve vztahu mezi nimi odvolací soud vyslovil, že žádný z nich právo na náhradu nákladů řízení před soudy všech stupňů nemá (§ 142 odst. 2 o.s.ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o.s.ř.). U nákladů státu pak dle § 148 odst. 1 o.s.ř. uložil každému z účastníků povinnost zaplatit takovou částku, aby jejich podíl na náhradě nákladů, při zohlednění jimi zaplacených záloh, byl shodný. Ustanovení § 148 odst. 1 o.s.ř. přitom neumožňuje uložit účastníkům povinnost hradit náklady spojené s provedením určitého důkazu v závislosti na tom, jakým způsobem či v čí prospěch takový důkaz vyzněl; nelze proto tímto způsobem rozhodnout ani o úhradě nákladů spojených se znaleckým posudkem znalce Ing. Kokiše, jak požadovala žalobkyně. To znamená, že při správném vyčíslení nákladů státu obsaženém v odůvodnění napadeného rozsudku (částka 115.334,- Kč) připadá na každého z účastníků k úhradě částka 57.667,- Kč. Po zohlednění zaplacených záloh (u žalobkyně 40.000,- Kč, u žalovaného 20.000,- Kč) uložil odvolací soud žalobkyni povinnost zaplatit na nákladech státu částku 17.667,- Kč a žalovanému částku 37.667,- Kč.

Jelikož předmětem řízení nebylo vypořádání společných podniků účastníků, neukládal odvolací soud žalobkyni povinnost zaplatit soudní poplatek za takové vypořádání.

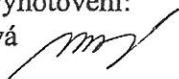
P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže na základě dovolání podaného do dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozhodnutí

k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně dospěje dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na jeho soudní výkon.

V Táboře dne 9.1.2015

Za správnost vyhotovení:
Eva Chomátová



Mgr. Pavel Příbyl v.r.
předseda senátu